

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o „Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju okvira za označivanje energetske učinkovitosti i o stavljanju izvan snage Direktive 2010/30/EU”

[COM(2015) 341 završna verzija – 2015/0149 (COD)]

(2016/C 082/02)

Izvjestitelj: Emilio FATOVIC

Dana 31. kolovoza 2015. Vijeće i dana 15. rujna 2015. Europski parlament, sukladno članku 194. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, odlučili su savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o:

„Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju okvira za označivanje energetske učinkovitosti i o stavljanju izvan snage Direktive 2010/30/EU”

[COM(2015) 341 završna verzija – 2015/0149 (COD)].

Stručna skupina za prijevoz, energiju, infrastrukturu i informacijsko društvo, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 7. siječnja 2016.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 513. plenarnom zasjedanju održanom 20. i 21. siječnja 2016. (sjednica od 20. siječnja), s 218 glasova za, 2 protiv i 6 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. EGSO podržava prijedlog Komisije o utvrđivanju okvira za označivanje energetske učinkovitosti, vjerujući da bi u slučaju njegove ispravne provedbe i u kombinaciji s Direktivom o ekološkom dizajnu, mogao pozitivno utjecati na okoliš, potrošače, poduzeća i radnike.

1.2. Odbor smatra da se prijedlog bavi glavnim problemima vezanim uz postojeće zakonodavstvo, uključujući djelotvornu primjenu zakonodavstva, učinkovito praćenje tržišta i prava potrošača na dobivanje jasnih, razumljivih i usporedivih informacija. EGSO posebno poziva Komisiju da nastavi s postupcima standardizacije i pojednostavljivanja energetske razreda za sve kategorije proizvoda.

1.3. EGSO se slaže s time da se umjesto direktive kao instrument koristi uredba kako bi se osigurala učinkovita i jedinstvena primjena zakonodavnog akta na cijelom području Unije.

1.4. Odbor smatra ispravnom odluku o uspostavljanju „baze podataka o proizvodima” kao instrumenta uz pomoć kojega će se povećati učinkovitost nadzora nad tržištem. No EGSO smatra da je od temeljne važnosti pojačati kontrolu proizvoda koji se nalaze u prodaji kako bi se provjerila istinska usklađenost karakteristika proizvoda s karakteristikama navedenima na oznaci.

1.5. EGSO poziva Komisiju da osmisli i financira zajedničku standardiziranu obuku za sve radnike i sve ostale osobe koje sudjeluju u postupcima nadzora i kontrole.

1.6. EGSO se slaže s odlukom o vraćanju na prethodnu energetska ljestvicu s razredima od A do G koja je potrošačima razumljivija i s uvođenjem ljestvice boja od zelene do crvene kako bi energetska učinkovitost proizvoda bila prepoznatljivija.

1.7. Odbor predlaže izradu novog grafičkog dizajna za oznaku energetske učinkovitosti kako bi se suzbilo njezino krivotvorenje i izbjeglo stvaranje zabune među potrošačima, naročito u prijelaznom razdoblju. EGSO također predlaže posivljenu ljestvicu boja za sve energetske razrede bez proizvoda na tržištu, bilo nakon postupka promjene vrijednosti oznaka proizvoda ili zbog ograničenja uvedenih Direktivom o ekološkom dizajnu.

1.8. EGSO predlaže da se nova oznaka nadopuni dodatnim osjetljivim informacijama za potrošače, kao što su „minimalni vijek trajanja proizvoda” i „energetska potrošnja tijekom životnog ciklusa proizvoda”, uzimajući u obzir i ugljični otisak. Ove su informacije važne kako bi se na ekonomski učinkovit način mogli usporediti energetske proizvodi koji pripadaju različitim razredima i kako bi se obeshrabilo planirano zastarijevanje proizvoda.

1.9. EGSO smatra da bi se povjerenjem tako presudne stvari kao što je usvajanje sustava kaznenih mjera pojedinim državama članicama potaknulo nejedinstveno poštovanje zakona, čime bi zamjena direktive uredbom postala uzaludnom.

1.10. Odbor smatra da će Unija, u skladu s načelom supsidijarnosti, morati olakšati dostupnost proizvoda s višom energetske učinkovitošću ugroženijim društvenim kategorijama, suprotstavljajući se fenomenu „energetskog siromaštva”.

1.11. EGSO smatra da će, s obzirom na načelo „dizajn za sve”, kojim se promiče dizajniranje proizvoda koje svi mogu koristiti, i oznake morati biti razumljivije za sve posvećivanjem posebne pozornosti potrebama građana s invaliditetom.

1.12. Odbor poziva Uniju da poduzme mjere kako se mogući dodatni troškovi predviđeni u novom sustavu označavanja ne bi automatski prebacivali na trgovce ili krajnje korisnike.

1.13. EGSO žali zbog nepostojanja *ad hoc* strategije za internetsku trgovinu koju zapravo smatra nužnom, budući da je internetska trgovina jedan od sektora u kojima je primjena zakona uvelike zanemarena. EGSO posebice izražava nadu da će se poduzeti hitne mjere za regulaciju „internetskih bazara” na kojima su utvrđena najozbiljnija kršenja obveze isticanja oznaka energetske učinkovitosti.

1.14. EGSO primjećuje nepostojanje *ad hoc* mjera za „regenerirane” energetske proizvode. EGSO smatra posebno važnim da se regulira trgovanje takvim proizvodima kada su u prodaji na posebnim prodajnim mjestima kako se ne bi stvarale rupe u zakonu, a pogotovo s ciljem promicanja veće usklađenosti između strategija o energetske učinkovitosti i o kružnom gospodarstvu.

1.15. Odbor poziva Europsku komisiju da obrati posebnu pozornost na proizvode uvezene iz trećih zemalja kako bi se europska proizvodnja zaštitila od eventualne nelojalne konkurencije ili prijevara u slučaju očitog krivotvorenja oznaka.

1.16. EGSO smatra da će Europska unija postići svoje ciljeve u okviru energetske učinkovitosti samo aktivnim uključivanjem potrošača. Zbog toga traži da se organizirano civilno društvo pridruži nacionalnim vladama kako bi se promicalo učinkovitije i temeljitije informiranje i osvještavanje javnosti koje bi uključivalo i trgovce.

1.17. Odbor podržava prijedlog da se u reklamama za svaki pojedini proizvod obavezno navodi njegova oznaka energetske učinkovitosti ili, ako to nije moguće, barem njegov energetske razred kako bi se bolje informiralo kupce i podigla njihova svijest.

1.18. EGSO smatra da samo tjedan dana na kraju prijelaznog razdoblja neće biti dovoljno za konačan prijelaz na novi sustav označavanja proizvoda. Stoga traži da se ovo razdoblje produži na 30 dana.

1.19. EGSO poziva Komisiju da zauzme odmjeren i oprezan pristup prema delegiranim aktima. Posebice se nada da će delegiranja ovlasti biti jasna i definirana, da će se osigurati nadzor Parlamenta, a pogotovo da će pri usvajanju delegiranih akata uvijek biti obvezno savjetovanje i sudjelovanje država članica, EGSO-a te interesnih skupina.

1.20. EGSO smatra da je razdoblje od osam godina za pregled okvira za označavanje opravdano, međutim predlaže da se ono dostavi na procjenu i u sredini provedbenog razdoblja.

1.21. Odbor smatra da je ključno utvrditi jasni i stabilni mehanizam automatskog mijenjanja vrijednosti oznaka energetske učinkovitosti kako bi kasnije promjene vrijednosti uvjetovane tehnološkim razvojem tržišta bile ekonomične, precizne i neprijeporne. Stoga predlaže promjenu vrijednosti oznake energetske učinkovitosti samo ako tržišni udio proizvoda energetskog razreda A iznosi najmanje 20 %.

2. Uvod

2.1. Dana 25. veljače 2015. Europska komisija objavila je paket mjera „Energetska unija” koji se sastoji od triju komunikacija:

- Okvirna strategija za otpornu energetska uniju ⁽¹⁾,
- Komunikacija o stajalištu EU-a o novom globalnom sporazumu o klimi,
- Komunikacija u kojoj se iznose mjere potrebne za ostvarivanje cilja od 10 % međusobno povezanih elektroenergetskih sustava do 2020.

2.2. Strategija za energetska uniju, utemeljena na cjelovitom pristupu, čiji je cilj poboljšanje sigurnosti, održivosti i konkurentnosti u opskrbi energijom, a sastoji se od pet područja:

- energetska sigurnost, solidarnost i povjerenje,
- potpuno integrirano europsko energetska tržište,
- energetska učinkovitost koja pridonosi smanjenju potražnje,
- dekarbonizacija gospodarstva, i
- istraživanje, inovacija i konkurentnost.

2.3. Uredba kojom se uspostavlja okvir za označivanje energetske učinkovitosti proizlazi iz spomenute strategije, s ciljem stavljanja izvan snage prijašnje Direktive 2010/30/EU ⁽²⁾.

2.4. Novi okvir za označivanje povezan je s Direktivom 2009/125/EZ o ekološkom dizajnu ⁽³⁾. Prema mišljenju povjerenika za klimu i energiju, Miguela Ariasa Cañetea, zajedničkom provedbom dviju odredbi „Europa će do 2020. uštedjeti onoliko energije koliko se godišnje koristi u Italiji, odnosno 166 milijuna tona nafte”, što bi imalo velik utjecaj na smanjenje CO₂.

2.5. U novoj se uredbi među ostalim uzimaju u obzir rezultati *ex-post* evaluacije postojećeg zakonodavstva, rezultati konzultacija provedenih među građanima i interesnim skupinama, kao i specifična procjena utjecaja ⁽⁴⁾.

3. Sažetak prijedloga Komisije

3.1. Prijedlog Komisije po prvi se put sastavlja u obliku uredbe, a ne direktive, kako bi se pojednostavio zakonodavni kontekst za države članice i za poduzeća, a ponajviše kako bi se na cijelom području Europske unije osigurala jedinstvena primjena i poštovanje načela koje ta uredba sadrži.

3.2. Prijedlogom se određuje uspostavljanje baze podataka o proizvodima s ciljem povećanja učinkovitosti nadzora nad tržištem. Obvezu unošenja određenih informacija u spomenutu bazu podataka preuzet će proizvođači. Važno je napomenuti kako su, na zahtjev nacionalnih tijela za nadzor tržišta, poduzeća već sad obvezna dostaviti takvu vrstu informacija. Zbog toga Europska komisija procjenjuje da će dodatni troškovi za poduzeća biti minimalni ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Ref. COM(2015) 80 završna verzija.

⁽²⁾ Direktiva 2010/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o označivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda povezanih s energijom uz pomoć oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu (SL L 153, 18.6.2010., str. 1).

⁽³⁾ Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (SL L 285, 31.10.2009., str. 10.).

⁽⁴⁾ SWD(2015) 139.

⁽⁵⁾ COM(2015) 341 završna verzija, stavak 2.3 „Obrazloženje”.

3.3. Cilj prijedloga jest izmjena postojeće energetske ljestvice, uvedene Direktivom 2010/30/EU i to iz dvaju razloga:

- (a) utvrđeno je da su ljestvicom s razredima od A+ do A+++ oznake postale manje razumljive i na taj su način negativno utjecale na motivaciju potrošača za kupnjom proizvoda veće energetske učinkovitosti;
- (b) viši su energetske razredi već popunjeni određenim kategorijama proizvoda.

Zbog toga Komisija predlaže povratak na prijašnju ljestvicu s oznakama od A do G koju smatra razumljivijom i ponovno označavanje svih proizvoda koji su danas na tržištu. Razredi A i B ostat će slobodni kako bi se izbjeglo brzo popunjavanje viših razreda proizvodima⁽⁶⁾. Uz potpunost i razumljivost oznaka, predviđa se uvođenje naljepnice s ljestvicom od zelene do crvene boje kako bi se označilo koji su proizvodi više odnosno manje energetske učinkoviti.

3.4. Prijedlogom se predviđa i prijelazno razdoblje od šest mjeseci tijekom kojeg će proizvodi koji su trenutačno u prodaji biti na raspolaganju s dvojnomo oznakom kako bi se proces promjene vrijednosti oznaka proizvoda ispravno odvijao bez stvaranja dodatnih nedoumica kod potrošača. Povrh toga, u ovoj će fazi države članice morati organizirati *ad hoc* informativne kampanje za potrošače o novom sustavu označivanja.

3.5. Komisija smatra da će nadzorne aktivnosti i utvrđivanje sustava kaznenih mjera morati ostati u nadležnosti država članica⁽⁷⁾.

3.6. Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata kako bi se osigurala pravilna primjena zakonodavstva. Vijeće i Parlament mogu u bilo kojem trenutku opozvati to delegiranje ovlasti. Komisija će za svaki delegirani akt morati osigurati uravnoteženo sudjelovanje predstavnika država članica i interesnih skupina za svaku određenu kategoriju proizvoda. Države članice i interesne skupine okupit će se u *ad hoc* savjetodavnom forumu.

3.7. Sljedeće ocjenjivanje okvira za označivanje predviđeno je za osam godina. Oznake proizvoda koji se već nalaze na tržištu revidirat će se u roku od pet godina, a točan vremenski okvir za promjenu vrijednosti oznaka proizvoda koji su stavljeni na tržište nakon donošenja uredbe nije određen.

4. Opće napomene

4.1. EGSO pozdravlja prijedlog Komisije koji proizlazi iz shvaćanja da energetska označivanje pozitivno utječe na okoliš, potrošače, europska poduzeća i razinu zaposlenosti⁽⁸⁾.

4.2. EGSO novom sustavu za označivanje dodjeljuje važnu stratešku, a ne samo tehničku ulogu, budući da on izravno i neizravno djeluje u energetskom sektoru, sektoru unutarnje trgovine, tehnološkog razvoja, okoliša i općenito u procesima održivoga razvoja.

4.3. EGSO priznaje da se prijedlog bavi glavnim problemima postojećeg zakonodavstva iako mu u određenim slučajevima nedostaje ambicije i vizije. Prijedlog se zapravo usredotočuje na rješavanje trenutnih i obvezujućih problema, ne uzimajući u obzir moguće buduće probleme u trgovini i energetskoj proizvodnji.

4.4. Odbor poziva Komisiju da nastavi s postupcima standardizacije i pojednostavljivanja energetskih razreda za sve kategorije proizvoda. To će imati važnu ulogu u poticanju potrošača na zauzimanje selektivnijeg pristupa pri kupovini, promičući proizvode veće kvalitete.

4.5. EGSO podržava odluku o korištenju uredbe umjesto direktive kako bi se osigurala učinkovita i pravovremena provedba zakonodavnog akta na jedinstven način na cijelom području Unije. Selektivno korištenje ovog instrumenta presudno je i s gledišta učinkovitog procesa europske integracije.

⁽⁶⁾ COM(2015) 341 završna verzija, čl. 7. st. 3.

⁽⁷⁾ COM(2015) 341 završna verzija, čl. 4. st. 5.

⁽⁸⁾ Mišljenje EGSO-a „Ekološki dizajn/proizvodi koji troše energiju” (SL C 112 od 30.4.2004., str. 25.).

4.5.1. EGSO podržava prijedlog uspostavljanja „baze podataka o proizvodima” kao neizbježnog instrumenta u učinkovitom nadzoru tržišta. Naglašava se kako su u više navrata u mnogim europskim državama udruge potrošača postavile pitanja o neuspjehu provedbe prijašnje Direktive 2010/30/EU, čija je posljedica bilo plasiranje proizvoda na tržište bez ikakve oznake o energetskej potrošnji. Postavljanje oznaka potrebno je kako bi se efektivno osigurali jednaki uvjeti tržišnog natjecanja između proizvoda na unutarnjem tržištu.

4.6. Međutim, EGSO smatra da je izrada „baze podataka o proizvodima” važna, no ne i ključna u okviru ispravnog tržišnog nadzora te se nada da će nadležne vlasti pojačati kontrolu proizvoda koji su u prodaji kako bi provjerile podudarnost stvarnih karakteristika proizvoda i karakteristika navedenih na oznaci.

4.7. S obzirom na iznimno tehničku prirodu kontrole i nadzora tržišta, Odbor poziva Komisiju da osmisli zajedničku standardiziranu obuku za radnike i ostale osobe koje sudjeluju u nadzoru i kontroli tržišta i osigura posebne stavke financiranja kako bi se uredba mogla provesti u svim državama članicama u odgovarajućem roku i na učinkovit način.

4.8. EGSO se slaže s odlukom o vraćanju na prijašnju energetska ljestvicu s oznakama od A do G budući da je ona razumljivija za potrošače. Kao primjer naglašava da između hladnjaka razreda A+++ i hladnjaka razreda A+ postoji razlika u energetskej potrošnji od 42 %, no uz pomoć sadašnjeg sustava označavanja nije moguće odmah uočiti razliku u pogledu energetske učinkovitosti i troškova. To znači da za određene kategorije proizvoda vrijedi načelo „tko više potroši, manje troši”, što potrošačima omogućuje nadoknadu troškova za proizvod više kategorije u kratkom vremenskom roku. Zbog toga je potrebno da oznake budu jasne, razumljive i usporedive.

4.9. EGSO smatra da je glavni cilj tog prijedloga njegova jedinstvena primjena na cijelom europskom području, no bude li se tako ključan aspekt kao što je usvajanje sustava kaznenih mjera pojedinačno povjeravao državama članicama, potaknut će se nehomogeno poštovanje zakona, te će zamjena direktive uredbom postati uzaludnom.

4.10. Općenito, EGSO smatra da će tako strukturirani novi sustav za označavanje osigurati:

4.10.1. točnije, značajnije i usporedive informacije za potrošače o energetskej učinkovitosti i potrošnji svih proizvoda na europskom tržištu kojima će se poticati svjesnija kupnja, ekonomska isplativost u dugoročnom razdoblju te ekološki prihvatljivo korištenje;

4.10.2. poboljšanje slobodnog kretanja proizvoda i osiguravanje jednakih uvjeta. Time će se također pojačati konkurentnost europskih poduzeća i potaknuti ih na inovacije, čime će ona steći prednost pred trećim zemljama jer će moći prva ulaziti na tržište uz mogućnost stvaranja veće dobiti;

4.10.3. veću razinu zaposlenosti uz uvjet da europska poduzeća dodatno ne premještaju proizvodnju, čime će se neizravno pokrenuti europska proizvodnja i domaća potrošnja.

5. Posebne napomene

5.1. EGSO smatra da je novi sustav za označavanje bolji od postojećeg iako ne zadovoljava sve potrebe informiranja potrošača. Stoga se preporučuje uvrštavanje dodatnih podataka na oznake, kao što su „minimalni vijek trajanja proizvoda”⁽⁹⁾ i „energetska potrošnja tijekom životnog ciklusa proizvoda”, uzimajući u obzir i ugljični otisak. Ove su informacije ključne kako bi energetska proizvoda koji pripadaju različitim razredima bili ekonomski usporedivi te kako bi se suzbilo i obeshrabilo planirano zastarijevanje proizvoda.

⁽⁹⁾ Mišljenje EGSO-a „Vijek trajanja proizvoda i informiranja potrošača” (SL C 67 od 6.3.2014., str. 23.).

5.1.1. Dopunske korisne, no ne toliko neophodne informacije za potrošače, kao što su dodatni energetske troškovi koje stvaraju proizvodi koji se koriste u kućnoj automatizaciji, mogle bi biti dostupne na posebnoj internetskoj stranici o energetske učinkovitosti proizvoda ili uz pomoć specifičnog QR-koda koji će se nalaziti na oznakama kako bi svaki proizvod bio lako dostupan korištenjem tableta i pametnih telefona, kao što se to već čini u slične svrhe, ali za druge komercijalne proizvode, s ciljem postupnog uvođenja akcijskog plana o „internetu stvari“⁽¹⁰⁾.

5.2. Odbor predlaže izradu novog grafičkog dizajna oznake energetske učinkovitosti kako bi se suzbilo njezino krivotvorenje i izbjegla zbunjenost među potrošačima, posebice u prijelaznom razdoblju. Povrh toga, EGSO predlaže posivljenu ljestvicu boja za razrede bez proizvoda na tržištu kako se potrošače ne bi odvrtilo od kupnje. To se treba učiniti i za niže razrede proizvoda koji su povučeni s tržišta Direktivom o ekološkom dizajnu i za više razrede koje proizvodi na tržištu još nisu dosegli ili koji su nastali postupkom mijenjanja vrijednosti oznaka.

5.3. EGSO podsjeća Komisiju na ono već izneseno u mišljenju TEN/516⁽¹¹⁾, a posebice na fenomen „energetskog siromaštva“ koji utječe na više od 50 milijuna građana diljem EU-a. To znači da Unija, u skladu s načelom supsidijarnosti, treba što je više moguće olakšati dostupnost proizvoda s visokom energetske učinkovitošću i za najsiromašnije i najugroženije društvene skupine. Europska unija istodobno mora poduzeti sve potrebne mjere kako se mogući dodatni troškovi predviđeni u novom sustavu označavanja ne bi automatski prebacivali na trgovce ili krajnje korisnike.

5.3.1. U mnogim su europskim državama već uspješno provedene dobre prakse na području supsidijarnosti i dostupnosti energetske proizvoda. Jedna od njih odnosi se na mogućnost odbijanja troškova energetske proizvoda viših razreda u poreznim prijavama. Međutim, osim dobrih državnih praksi koje su ujedno korisne i važne, EGSO se nada da će se posebice Europska unija i Vijeće Europe, s obzirom na važnost izazova energetske učinkovitosti, zapravo osloniti na načelo supsidijarnosti i aktivirati se u cilju stvaranja jedinstvene strategije kako bi se svi građani uključili u proces „energetske revolucije“.

5.4. EGSO smatra da će, s obzirom na načelo „dizajn za sve“, kojim se promiče dizajn proizvoda koje svi mogu koristiti, i oznake morati biti „razumljivije za sve“ posvećivanjem posebne pozornosti potrebama građana s invaliditetom.

5.5. EGSO žali zbog nepostojanja specifične strategije za internetsku trgovinu čiji je promet u stalnom porastu i koja danas predstavlja jedan od sektora u kojima su usporedivost proizvoda i prije svega nadzor nad tržištem sve složeniji i teži. Prema izvještajima opservatorija MarketWatch samo 23 % internetske proizvoda nosi pravilnu oznaku. Ovo predstavlja faktor distorzije tržišta koji nanosi očitu štetu poduzećima i potrošačima.

5.5.1. Odbor primjećuje da postojeća Delegirana uredba Komisije (EU) br. 518/2014 koja se odnosi na označavanje proizvoda povezanih s energijom na internetu i koja je stupila na snagu 1. siječnja 2015. nije dovoljno povezana s novim prijedlogom uredbe. Tom se uredbom, kao i drugim uredbama, određuje da je oznaka obvezna samo za nove proizvode, no ne za one u prodaji za koje je stavljanje oznake predviđeno na dobrovoljnoj bazi. Osim toga, u njoj se ne bavi problemom „internetskih bazara“ gdje potrošač često bez svojega znanja kupuje robu koju prodaju oglašivači treće strane i gdje internetska stranica ne snosi odgovornost za lažno ili netočno oglašavanje.

5.6. EGSO je ustvrdio da ni sadašnji niti novi sustav označavanja ne rješava problem „regeneriranih“ energetske proizvoda. U tom pogledu smatra se da je reguliranje trgovanja tim proizvodima, posebice kada je riječ o proizvodima koji se prodaju na posebnim prodajnim mjestima, primjereno i nužno kako se ne bi stvarale rupe u zakonu, a posebice kako bi se promicala veća usklađenost između Direktive o ekološkom dizajnu i Komunikacije Komisije „Prema kružnom gospodarstvu“⁽¹²⁾. EGSO također podsjeća na stajališta koja je u prošlosti zauzeo protiv „planiranog zastarijevanja“ te potiče trgovanje proizvodima dužeg vijeka trajanja i veće otpornosti⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Mišljenje EGSO-a „Internet stvari – Akcijski plan za Europu“ (SL C 255 od 22.9.2010., str. 116.).

⁽¹¹⁾ Mišljenje EGSO-a „Za usklađeni europski pristup prevenciji i borbi protiv energetske siromaštva“ (SL C 341 od 21.11.2013., str. 21.).

⁽¹²⁾ COM(2014) 398 završna verzija. Mišljenje EGSO-a „Kružno gospodarstvo u EU-u“ (SL C 230 od 14.7.2015., str. 91.).

⁽¹³⁾ Vidjeti bilješku 9.

5.7. EGSO poziva Europsku komisiju da obratiti posebnu pozornost na proizvode koji se uvoze iz trećih zemalja kako bi se europska proizvodnja zaštitila od moguće nelojalne konkurencije. Odbor posebice poziva Komisiju da provede snažnu kampanju protiv krivotvorenja oznaka tako da oznake postanu teške za krivotvorenje, da se pojačaju kontrole subjektivne i objektivne usklađenosti te da se u slučaju očito krivotvorenih oznaka, uvoznici kažnjavaju, a proizvodi povlače s tržišta.

5.8. EGSO naglašava kako je obrazovanje potrošača o kupovini i o svjesnom korištenju proizvoda ključno za postizanje ciljeva koje je Europska unija postavila u području energetske učinkovitosti. Opravdano se poziva države članice da odrade ključnu ulogu kroz *ad hoc* informativne kampanje i kampanje za podizanje svijesti. EGSO, međutim, poziva i na aktivno sudjelovanje organizacija civilnog društva na nacionalnoj i na europskoj razini s ciljem promicanja učinkovitijeg i temeljitijeg komuniciranja ⁽¹⁴⁾, što uključuje i komuniciranje s trgovcima.

5.8.1. Odbor podržava prijedlog da se u reklamama za svaki pojedini proizvod obavezno navodi njegova oznaka energetske učinkovitosti ili, ako to nije moguće, barem njegov energetski razred kako bi se bolje informiralo potrošače i podigla njihova svijest u vezi s kupnjom i razboritim korištenjem energetskih proizvoda ⁽¹⁵⁾.

5.9. EGSO naglašava mogućnost pregleda određenih aspekata prijelaznog razdoblja koje je potrebno za promjenu vrijednosti oznaka proizvoda. Uredbom se zapravo propisuje kako će na kraju tog razdoblja od šest mjeseci biti dovoljno samo tjedan dana za prijelaz sa sustava dvostrukog označavanja na sustav u kojem će proizvodi biti označeni novim oznakama. Postoji opasnost da će to razdoblje biti prekratko i nerealno, zbog čega se traži njegovo produljenje na 30 dana, tj. na vrijeme koje se obično dodjeljuje poduzećima za inventuru proizvoda.

5.10. EGSO poziva Komisiju da primijeni odmjereni i oprezniji pristup kada je riječ o delegiranim aktima. Posebice se nada da će delegiranje ovlasti biti jasno i definirano, da će se osigurati nadzor Parlamenta, a pogotovo da će kod usvajanja delegiranih akata uvijek biti obavezno učinkovito savjetovanje i sudjelovanje država članica, EGSO-a i interesnih skupina ⁽¹⁶⁾.

5.11. EGSO podržava osnivanje *ad hoc* Savjetodavnog foruma s ciljem uspostavljanja strukturiranog dijaloga između Komisije, država članica i interesnih skupina.

5.12. EGSO smatra da je razdoblje od osam godina za pregled okvira za označivanje opravdano iako preporučuje pažljivu procjenu u sredini provedbenog razdoblja kako bi se opsežno provjerio učinak i stvarno stanje provedbe. Ova se inicijativa smatra sve potrebnijom jer se sadašnjim prijedlogom namjerava prijeći s direktive na uredbu.

5.13. Odbor smatra da je ključno utvrditi jasni i stabilni mehanizam automatskog mijenjanja vrijednosti oznaka energetske učinkovitosti kako bi kasnije promjene vrijednosti uvjetovane tehnološkim razvojem tržišta bile ekonomične, precizne i neprijeporne. S time u vezi, smatra potrebnim da se mijenjanje oznaka vrši samo u slučaju stvarne potrebe i samo ako tržišni udio proizvoda energetskog razreda A iznosi najmanje 20 %

Bruxelles, 20. siječnja 2016.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

⁽¹⁴⁾ Studija EGSO-a o ulozi civilnog društva u provedbi Direktive EU-a o energiji iz obnovljivih izvora. Glavni koordinator: RIBBE, siječanj 2015.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 341 završna verzija, uvodna izjava 10. i čl. 3. st. 3., točka (a).

⁽¹⁶⁾ Mišljenje EGSO-a „Delegirani akti” (SL C 13 od 15.1.2016., str. 145.).